

Sygn. akt III AUa 1756/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Kunecka
Sędziowie:	SSA Janina Cieślukowska SSO del. Ireneusz Lejczak (spr.)
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku T. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji T. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 28 października 2011 r. sygn. akt V U 1767/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 października 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu oddalił odwołanie wnioskodawcy T. B. od decyzji organu rentowego z dnia 14 lipca 2011 r.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2008 r., wykonującą wyrok Sądu z dnia 11 września 2007 r., organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 marca 2007 r. Decyzją tą uznano mu 240 miesięcy okresów składkowych, 5 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 54 miesiące okresów uzupełniających – pracy w gospodarstwie rolnym. Łącznie wynoszą 299 miesięcy. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto proporcje 245 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych do łącznych 299 miesięcy. Do emerytury doliczono część składkową emerytury rolnej

za 204 miesiące ubezpieczenia w KRUS. Emeryturę ZUS wyliczono na kwotę 789 i emeryturę KRUS na kwotę 108 zł, przy wskaźniku wysokości podstawy wymiaru wynoszącym 64,91%.

Kolejną decyzją z dnia 19 grudnia 2008 r. organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury wnioskodawcy przy nie zmienionym okresie składkowym i nieskładkowym oraz uwzględnieniem pracy na gospodarstwie rolnym. Wysokość emerytury pracowniczej ustalono na kwotę 832 i część składkową KRUS na kwotę 109,76 zł za 207 miesięcy opłacania składki rolniczej. Wwpw zwiększony został do 72,55%.

Decyzją z dnia 25 czerwca 2009 r., wykonującą wyrok z dnia 28 kwietnia 2009 r., przeliczono wnioskodawcy emeryturę według wwpw 79,66% przy niezmienionym okresie 245 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych w proporcji do 299 miesięcy okresów ubezpieczenia. Wysokość emerytury ustalono na kwotę 925,63 zł oraz część składkową emerytury rolnej w kwocie 116,45 zł za 207 miesięcy opłacania składki w KRUS.

Kolejną decyzją z dnia 23 lipca 2009 r. wydaną dla przeliczenia podstawy wymiaru ustalono wwpw wymiaru na 80,49% przy niezmienionym okresie proporcji 245 miesięcy do 299 miesięcy i przy 207 miesiącach opłacania składki KRUS. Emeryturę ustalono na 930,60 zł oraz 116,45 zł części składkowej emerytury rolnej.

Następną decyzją z dnia 11 sierpnia 2009 r. przy dotychczasowych proporcjach ustalono wysokość emerytury na 1.049,97 zł. Od tej decyzji wnioskodawca nie odwołał się.

W dniu 27 czerwca 2011 r. wnioskodawca złożył wniosek, w którym domagał się przeliczenia emerytury pracowniczej przez zaliczenie opłacania składki w KRUS, jako okresu składkowego, to jest po 1,3% za 207 miesięcy okresu ubezpieczenia w KRUS i przy podstawie wymiaru 1.658,00 zł, z wyrównaniem za 3 lata wstecz.

W uzasadnieniu powołał się na nowe okoliczności, to jest zaświadczenie, iż w latach 1961 – 1970 pracował w gospodarstwie rolnym (9 ha) ojca.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca posiada 240 miesięcy okresów składkowych, 5 miesięcy okresów nieskładkowych oraz okres pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze uzupełniającym do 25 lat, czyli do okresu niezbędnego do przyznania emerytury w trybie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227). Emerytura wnioskodawcy wyliczona jest według proporcji 245 miesięcy do 299 miesięcy, przy czym 54 miesiące to okresy uzupełniające.

Sąd Okręgowy podkreślił, że obliczenie części składkowej emerytury rolnej nie następuje według zasad art. 53 w/w ustawy, lecz według przepisów art. 24 – 25 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 5, poz. 291). Wobec tego sąd pierwszej instancji uznał, że nie ma podstaw do przeliczenia emerytury rolniczej w części składkowej, tak jak emeryturę pracowniczą, czyli po 1,3% za każdy rok ubezpieczenia w KRUS z uwzględnieniem podstawy wymiaru emerytury. Sąd Okręgowy uznał przedstawioną przez wnioskodawcę interpretację w/w przepisów oraz wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2007 r. za dowolną.

Sąd Okręgowy również wskazał, że bezzasadny jest zarzut wnioskodawcy dotyczący przyznania mu emerytury z art. 28 zamiast emerytury z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podkreślił, że wnioskodawca nabył emeryturę wcześniejszą z tytułu pracy w szczególnych warunkach w trybie art. 32 w/w ustawy, gdzie jednym z warunków było wykazanie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych i tym samym niezrozumiałe jest dlaczego ma pobierać emeryturę, gdzie warunkiem jest 20-letni okres zatrudnienia.

W tych okolicznościach sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie wnioskodawcy od w/w decyzji organu rentowego.

T. B. zaskarżył powyższy wyrok, podnosząc, że wykazał ponad 20-letni staż pracy w szczególnych warunkach i 27 lat pracy w rolnictwie, w tym 9 lat w gospodarstwie ojca, który opłacał składki na ubezpieczenia i pozostały okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym w latach 1987 – 2008. Zarzucił również, że organ rentowy błędnie przyznał

mu emeryturę z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i doliczył prawie 5 lat okresów uzupełniających do emerytury pracowniczej, gdyż przysługiwała mu emerytura z art. 32 ustawy. Spełnia warunki z art. 28 ustawy, a część składkowa z okresów pracy rolniczej przysługuje pracownikom, którzy nie spełnili warunków do emerytury rolniczej, a jemu przysługuje kwota 489,37 zł za lata składkowe z rolnictwa. Stwierdził, że został pozbawiony praw nabytych do otrzymania emerytury rolniczej. Zarzucił również, że wyrok sądu pierwszej instancji jest sprzeczny z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2007 r.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury pracowniczej z art. 32 ustawy.

Nadto w piśmie z dnia 15 lutego 2012 r. podniósł, że przyznanie mu emerytury z art. 27 ust. 1 jest niezgodne z przepisami i pozbawiło go otrzymania emerytury rolniczej. Przedstawił wyliczenia, z których wynika, że jego emerytura powinna wynosić 1.391,40 zł od 1999 r. W piśmie tym, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2007 r. domagał się doliczenia pozostałych 23 lat pracy rolniczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja T. B. jest bezzasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że do ustalenia prawa do emerytury, czy też obliczenia jej wysokości, zasadniczo uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe ubezpieczonego. Wyjątek stanowi art. 10 ust. 1 ustawy stanowiący, że gdy ustalone na podstawie art. 5-7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresy składkowe i nieskładkowe okażą się krótsze od okresu wymaganego do uzyskania emerytury na podstawie przepisów tej ustawy, z zastrzeżeniem art. 56 ustawy, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, uwzględnia się także okresy pracy w gospodarstwie rolnym. Okresy te traktuje się jako okresy składkowe.

Poza sporem w sprawie jest, że wnioskodawcy uznano 240 okresów składkowych, 5 miesięcy okresów nieskładkowych oraz okres pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze uzupełniającym do 25 lat, czyli 54 miesiące. Bezsporne jest również, że wnioskodawca wykazał 207 miesięcy opłacania składek z pracy w gospodarstwie rolnym.

Natomiast sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do przyznania emerytury z art. 28 ustawy w miejsce przyznanej emerytury z art. 27 ustawy oraz czy przy wyliczeniu wysokości emerytury pracowniczej, przysługuje prawo do uwzględnienia wszystkich okresów pracy rolniczej przeliczonych według zasad dotyczących okresów składkowych, czyli według art. 53 ustawy.

Jeżeli chodzi o żądanie wnioskodawcy przyznania emerytury z art. 28 ustawy zamiast przyznanej mu emerytury z art. 27 ustawy, to jest ono bezzasadne. Należy podkreślić, że art. 28 ustawy stanowi modyfikację konstrukcji prawnej emerytury określonej w art. 27 ustawy polegającej na umożliwieniu nabycia świadczenia w razie spełnienia warunku osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, ale przy obniżonym - o 5 lat - stażu ubezpieczeniowym. Negatywną konsekwencją takiego ułatwienia w przechodzeniu na emeryturę jest brak możliwości podwyższenia tego świadczenia do kwoty emerytury minimalnej (art. 54), gdyby jej wysokość okazała się niższa niż stanowi art. 85 ust. 2 ustawy. Co prawda wnioskodawca spełnia przesłanki emerytury określone w punktach 1 i 2 w/w przepisu. Jednak przepis ten dotyczy wyłącznie ubezpieczonych, którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 pkt. 2 ustawy. Tymczasem wnioskodawca legitymuje się, wraz z okresami uzupełniającymi, okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 25 lat, o czym świadczy przyznane mu świadczenie emerytalne. Fakt ten wyklucza możliwość przyznania mu emerytury z art. 28 ustawy. Skoro więc nie przysługuje mu emerytura z art. 28 ustawy, to tym samym emerytura ta nie może zostać wyliczona w sposób zgodny z jego żądaniem.

Nie jest również możliwe wyliczenie emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem wszystkich okresów pracy rolniczej przeliczonych według zasad dotyczących okresów składkowych, czyli według art. 53 ustawy.

Należy podkreślić, że do dnia 31 grudnia 1988 r. istniał obowiązek ubezpieczenia z tytułu równoległego podlegania ubezpieczeniu pracowniczemu i z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego. Od dnia 1 stycznia 1989 r. obowiązek

ten ustal, a rekompensatą za okres podwójnego ubezpieczenia (zbieg opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników i ubezpieczenie pracownicze) jest instytucja „zwiększenia” świadczenia. Instytucja ta została uregulowana w art. 56 ust. 3 i 4 ustawy.

Jeżeli chodzi o „zwiększenie” z art. 56 ust. 4 ustawy, to polega ono na tym, że jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe nie zostały uzupełnione okresami wymienionymi w art. 10, to emerytura ulega zwiększeniu za okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru przewidzianych dla części składkowej w przepisach, o których mowa w ust. 3. Zatem przepis art. 56 ust. 4 ustawy ustanawia zasadę, która ma zrekompensować okres podwójnego ubezpieczenia i przewiduje możliwość zwiększenia świadczenia, ale jedynie w sytuacji, gdy okresów pracy w rolnictwie nie wykorzystano przy ustalaniu prawa do emerytury. Skoro więc wnioskodawcy przy ustaleniu prawa do emerytury zostały uwzględnione okresy pracy rolniczej, jako okresy uzupełniające zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, to tym samym instytucja „zwiększenia” z art. 56 ust. 4 ustawy nie znajduje zastosowania przy przeliczeniu jego emerytury i jego żądanie w tym zakresie jest bezzasadne.

Natomiast wnioskodawcy przysługuje „zwiększenie”, o którym mowa w art. 56 ust. 3 ustawy. Zgodnie z tym przepisem świadczenie, którego wysokość ustalono w myśl ust. 1, zwiększa się o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, z uwzględnieniem całego udowodnionego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, z tym że okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r., uwzględnia się, jeżeli przypadają nie wcześniej niż 25 lat przed ustaleniem prawa do emerytury. „Zwiększenie” z art. 56 ust. 3 zostało przyznane wnioskodawcy decyzją organu rentowego z dnia 19 grudnia 2008 r. Jednak bezzasadnie T. B. żądał przeliczenia okresów pracy rolniczej, w taki sam sposób jak przelicza się okresy składkowe, czyli po 1,3% za każdy rok pracy rolniczej. Zgodnie bowiem z art. 56 ust. 3 ustawy obliczenie części składkowej emerytury z ubezpieczenia rolniczej oblicza się nie według art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ale według zasad określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r., Nr 5, poz. 291), a w szczególności zasad określonych w art. 24 – 25 tej ustawy. Zgodnie z tymi przepisami emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej, przy czym część składkowa wynosi 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W taki też sposób została wyliczona część składkowa emerytury rolniczej wnioskodawcy w w/w decyzji organu rentowego.

Bezzasadnie skarżący również domagał się uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym ojca do w/w „zwiększenia”, należy bowiem zauważyć, że przypadają one przed datą 1 lipca 1977 r. i miały miejsce po upływie 25 lat od ustalenia prawa do emerytury wnioskodawcy (1 marca 2007 r.). Z tych względów w świetle art. 56 ust. 3 ustawy nie jest możliwe, przy obliczeniu części składkowej emerytury rolniczej, uwzględnienie okresów pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym ojca w latach: 1961 – 1970.

Skarżący także błędnie zarzucił, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest sprzeczne z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt SK 37/06. Przede wszystkim należy zauważyć, że w wyroku tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 56 ust. 5 ustawy, stanowiący, że zwiększenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest zgodny z Konstytucją. Tak więc w/w wyrok nie odnosi się bezpośrednio do spornych kwestii w sprawie i nie może stanowić podstawy do zwiększenia świadczenia emerytalnego wnioskodawcy przez doliczenie okresów opłacania składek z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników. Nadto wnioski zawarte w uzasadnieniu w/w wyroku Trybunału Konstytucyjnego są zbieżne z powyższymi rozważaniami.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację T. B. jako bezzasadną.

R.S.